

Številka: 007-85/2013/

Datum: 14.10.2013

**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Kotnikova 28, 1000 Ljubljana

**ZADEVA: Predlog zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno – ponovno mnenje
Informacijskega pooblaščenca**

ZVEZA: Vaše zaprosilo in gradivo z dne 21.11.2013

Spoštovani,

pripombe na predlog ZPDZC-1 smo vam poslali sredi oktobra 2013. Po prejemu novega teksta predloga ZPDZC-1 **ugotavljamo, da naših pripomb, ki smo jih že dali, niste upoštevali, zato jih ponavljamo in dodajamo nove** – glede na spremembe besedila predloga ZPDZC-1.

K 12. členu predloga ZPDZC-1

Člen v petem odstavku določa, da posameznik ob priglasitvi osebnega dopolnilnega dela navede naslednje podatke: ime in priimek ter naslov posameznika, EMŠO in davčna številka, dela, ki se opravljajo kot osebno dopolnilno delo in kontaktne podatke.

Pooblaščenec opozarja, da **ni najti razloga, iz katerega bi bila ob priglasitvi osebnega dopolnilnega dela potrebna dva enolična identifikatorja** – tako EMŠO kot tudi davčna številka. Predlagatelja zato sprašuje, kakšni so argumenti za zahtevo po obeh. Če dejanske potrebe po obeh enoličnih identifikatorjih ob priglasitvi ni, je treba zbiranje enega od njiju opustiti¹.

Pri opredelitvi »kontaktnih podatkov« je treba biti bolj določen in **zapisati, za kateri t.i. kontaktni podatek gre**. Upoštevat je treba, da MNZ že prejme podatek o naslovu posameznika, torej je treba biti pri dodajanju kontaktnih podatkov omejevalen in zapisati npr. telefonska številka izvajalca osebnega dopolnilnega dela ali njegov elektronski naslov. Povsem nesorazmerno bi bilo zbirati več kontaktnih podatkov hkrati, še posebej ob upoštevanju dejstva, da je komunikacija med organom (MNZ) in priglasiateljem, kadar je ta sploh potrebna, vezana na formalizirane (upravne) postopke, ki terjajo tudi formalizirano komunikacijo.

Določilo nadalje v enajstem odstavku določa, da Davčna uprava Republike Slovenije vodi evidenco o doseženem prihodku iz naslova osebnega dopolnilnega dela. V skladu z 38. členom Ustave **mora zakon določiti vrste osebnih podatkov, ki se obdelujejo in namen obdelave**². Oboje v citirani določbi predloga ZPDZC-1 manjka, zato je potrebna njena dopolnitev.

¹ Na nesorazmernost obdelave dveh enoličnih identifikatorjev je v razsodbi št. U-I-229/03 z dne 9.2.2006 opozorilo tudi Ustavno sodišče RS. Razsodba je dosegljiva na povezavi:

[http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bb9fdc42ed899d21c12579c30037cadd/3bda1ac8b9223006c125717200288e85/\\$FILE/U-I-229-03.pdf](http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bb9fdc42ed899d21c12579c30037cadd/3bda1ac8b9223006c125717200288e85/$FILE/U-I-229-03.pdf)

² Pri argumentu se sklicujemo na razsodbo Ustavnega sodišča RS št. U-I-18/98 z dne 19.4.2001. Dosegljiva je na povezavi: [http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bcaf0777a0b458cac12579c30036ecff/7b3e9cfd665df549c125717200288b00/\\$FILE/U-I-18-98.pdf](http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bcaf0777a0b458cac12579c30036ecff/7b3e9cfd665df549c125717200288b00/$FILE/U-I-18-98.pdf) Izsek razsodbe v drugem odstavku 3. strani se glasi:

»Informacijska tehnologija ne prinaša le bistvenih olajšav pri obdelavi podatkov in informacij, temveč se z njenim razširjanjem na vsa področja družbenega življenja povečuje tudi tveganje, da posameznik nima več možnosti sam odločati o tem, kdaj, kako in v kakšnem obsegu bodo informacije o njem posredovane drugim. Da bi preprečili to nevarnost, Ustava (1) prepoveduje uporabo osebnih podatkov v

Člen dalje v dvanajstem odstavku določa, da minister, pristojen za delo v soglasju z ministrom, pristojnim za finance, podrobneje predpiše dela, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, način priglasitve osebnega dopolnilnega dela, obrazec in način poročanja o doseženem. Pooblaščenec opozarja, da **pooblastilo za izdajo podzakonskega predpisa ne vsebuje tudi pooblastila za urejanje vsebinskih vprašanj obdelave osebnih podatkov**³. Če je imel torej predlagatelj ob opredeljevanju obrazca in načina poročanja v mislih urejanje obdelave osebnih podatkov s podzakonskim predpisom (drugačen nabor osebnih podatkov, kot ga določa peti odstavek, drugačen namen obdelave, roki hrambe ipd), Pooblaščenec opozarja, da je treba ta vprašanja urediti v zakonu. **Enako velja za vsebino vrednotnice – tudi ta mora biti določena z zakonom.**

Nove pripombe k 12. členu:

Predlagani sedmi odstavek določa, da za namen zagotovitve pravilnosti in ažurnosti podatkov v seznamu, AJPES prevzema podatke o imenu, priimku in naslovu prebivališča posameznika, ki opravlja dopolnilno dejavnost, iz centralnega registra prebivalstva. Če se v centralnem registru prebivalstva spremenijo podatki o posamezniku, se te spremembe avtomatično prevzamejo v seznam na podlagi povezanosti s centralnim registrom prebivalstva.

Pooblaščenec poudarja, da posameznik sam (na predpisanem) obrazcu priglasi zahtevane podatke. Podatki, ki jih vpiše v obrazec za priglasitev, so tisti, ki jih prejme AJPES in jih tudi vodi v svojih evidencah. Ne vidimo nobene potrebe po »prevzemanju« podatkov iz centralnega registra prebivalstva. Poudarjamo tudi, da »prevzemanje« ni termin, ki bi bil skladen z ZVOP-1. **Zelo verjetno gre za pridobitev podatka na podlagi določb o posredovanju podatkov ali o povezanosti zbirk (na to misel napeljuje zadnji stavek citirane določbe). V slednjem primeru mora zakon vsebovati določbe o tem, da sta zbirki povezani (kateri zbirki) in za kakšen namen, pred realizacijo povezave pa je treba pridobiti odločbo Pooblaščenca – skladno s 84. členom ZVOP-1.** Določilo je torej potrebno spremeniti!

Predlagani deveti odstavek določa, da se po izbrisu posameznika iz seznama, podatki iz petega in šestega odstavka tega člena hranijo *v stalni zbirki dokumentarnega gradiva še pet let*. Pooblaščenec opozarja na mešanje pojmov »seznam« in »zbirka dokumentarnega gradiva«. Seznam v smislu ZVOP-1 predstavlja zbirko podatkov o posameznikih, ki so priglasili osebno dopolnilno delo. Tako ga je treba tudi obravnavati, zbirka dokumentarnega gradiva pa je termin iz Uredbe o upravnem poslovanju. Vprašanje je, koliko je delovanje AJPES sploh podrejeno navedeni Uredbi.

Ločiti je smiselno »seznam« kot zbirko osebnih podatkov, ki jo vodi AJPES in pa javno objavo določenih podatkov s seznama. Ko se opravi izbris osebe, se mora ta izbris nemudoma poočitati v javni objavi (izbrisu), v zbirki AJPES pa se lahko zabeleži dejstvo izbrisa (datum in razlog) podatek pa hrani še določeno (potrebno) obdobje. Zakaj bi to obdobje moralo biti pet let, ni razvidno.

Predlagamo, da se deveti odstavek izpusti, rok hrambe podatkov v zbirki in pa dejstvo takojšnjega umika (izbrisa) iz javne objave pa opredeli v enajstem odstavku npr. na način:

Po vročitvi obvestila o izbrisu, se podatki o osebi, ki več ne izpolnjuje pogojev za opravljanje osebnega nemudoma umaknejo iz javne objave, v zbirki AJPES s podatki iz petega in šestega odstavka tega člena pa se hranijo še dve leti po izbrisu.

nasprotju z namenom njihovega zbiranja, (2) zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa za predmet zakonskega urejanja in (3) vsakomur daje pravico, da se seznanji z zbranimi osebnimi podatki, ki se nanašajo nanj, za primer zlorabe pa tudi pravico do sodnega varstva. Posegi v pravico iz 38. člena Ustave so po ustaljeni ustavnosodni presoji dopustni, če so v skladu z načelom sorazmernosti. To pomeni, da mora biti omejitev potrebna in nujna za dosego zasledovanega ustavno legitimnega cilja ter v sorazmerju s pomembnostjo tega cilja (tretji odstavek 15. člena Ustave).«

³ Sklicujemo se na razsodbo Ustavnega sodišča RS št. U-I-115/92 z dne 24.12.1992. Dosegljiva je na povezavi: <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/bcaf0777a0b458cac12579c30036ecff/331a2dda64b89610c125717200280bb3?OpenDocument>

V desetem odstavku določate javnost podatkov iz seznama – na neustrezen način, saj se iz določila ne da razbrati, kateri podatki so javni in kateri ne. Pooblaščenec poudarja, da so VSI podatki v zbirki (seznamu) osebni podatki v smislu definicije osebnega podatka iz prve in druge točke 6. člena ZVOP-1. Državni organi in nosilci javnih pooblastil imajo za pridobitev osebnih podatkov iz »seznama« pooblastila v področnih zakonih in posebno urejanje v tem predpisu ni potrebno.

Določilo desetega odstavka naj se torej spremeni, tako da glasi:

(10) Za namen preprečevanja dela na črno, preverjanja ali oseba, ki ponuja osebno dopolnilno delo, ravna zakonito, je na spletni strani AJPES javno objavljen seznam oseb, ki so takšno delo priglasile po določbah tega zakona. Javno objavljen seznam vsebuje podatek o osebnem imenu, vrsti osebnega dopolnilnega dela in izbranem kontaktnem podatku.

Ponavljamo še pripombe, ki smo jih že posredovali na 13., 14. in 15. člen predloga ZPDZC-1 in jih niste upoštevali.

K 13. členu predloga ZPDZC-1

Šesti in sedmi odstavek urejata vodenje evidence opravljanja kratkotrajnega dela. Zaradi jasnosti določbe o vsebini evidence **predlagamo, da se določili preoblikujeta**, tako da glasita:

(6) Delodajalec, ki nudi opravljanje kratkotrajnega dela, vodi o tem evidenco, ki vsebuje:

- osebno ime, naslov, davčno številko osebe, ki opravlja kratkotrajno delo,
- uro začetka in zaključka opravljanja kratkotrajnega dela, kot jo je potrdil delavec, po dnevih,
- skupno število ur opravljenega kratkotrajnega dela na mesečni ravni,
- podatek o plačilu za opravljeno kratkotrajno delo na mesečni ravni.

(7) Delodajalec obdeluje podatke iz evidence o kratkotrajnem delu za namen uresničevanja pravic in obveznosti iz kratkotrajnega dela in jo hrani še dve leti po prenehanju opravljanja kratkotrajnega dela s strani posameznega delavca.

Pooblaščenec dodatno opozarja še na vprašanje o tem, kateri podatki iz evidence kratkotrajnega dela bi se analogno Zakonu o evidencah s področja dela in socialne varnosti (Uradni list RS, št. 40/06) hranili trajno in katere bi bilo dopustno uničiti⁴.

K 14. členu predloga ZPDZC-1

Člen določa organe za nadzor nad določbami predlaganega zakona. V zadnjem, petem odstavku pa ureja pridobivanje podatkov iz seznama oseb, ki opravljajo osebno dopolnilno delo, oziroma prijav v zavarovanje za kratkotrajno delo, tako da določa, da nadzorni organi te podatke pridobijo *neposredno s povezovanjem evidenc ali imajo neposreden vpogled v seznam oseb, ki opravljajo osebno dopolnilno delo, oziroma v prijave v zavarovanje za kratkotrajno delo.*

Pooblaščenec opozarja, da je določba v prvi vrsti nepotrebna, saj je z vidika varstva osebnih podatkov vedno ključno pravno upravičenje (pravni temelj) za pridobitev varovanih osebnih podatkov. Tega dajejo posameznim nadzornim organom Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – UPB1)⁵ in področni zakoni, ki

⁴ V mislih imamo 14/III. člen Zakona o evidencah s področja dela in socialne varnosti.

⁵ Glej V. poglavje Zakona o inšpekcijskem nadzoru; člene 18-23.

natančneje urejajo postopke nadzora. Načina pridobivanja osebnih podatkov (v smislu: po pošti, po elektronski pošti, z neposrednim vpogledom ipd) ni treba urejati z zakonom. Ob tako nepotrebno natančnem urejanju, kot je zapisan v zgoraj citirani določbi predloga ZPDZC-1 se lahko celo pojavi dvom v pravno možnost pridobivanja osebnih podatkov po drugačni poti, kot je izrecno opredeljena z zakonom. Takšno pretirano normiranje ni potrebno in dejansko lahko učinkovitosti izvedbe postopka tudi škoduje. Kolikor bi torej želeli nadzorni organi osebne podatke pridobiti z neposrednim vpogledom, dodatno zakonsko urejanje (ob dejstvu njihove zakonske upravičenosti do podatkov) ni potrebno.

Zakonsko urejanje bi bilo potrebno le v primeru potrebe po povezovanju določenih zbirk osebnih podatkov. Takrat je v skladu s 84. členom ZVOP-1 treba v zakonu natančno opredeliti zbirke, ki se povezujejo in namen povezave. Pred dejansko povezavo zbirk, je treba pridobiti še odločbo Pooblaščenca (84/III. člen ZVOP-1).

Glede na prakso nadzornih organov pri pridobivanju osebnih podatkov menimo, da v konkretnem primeru povezana ni potrebna. Če predlagatelj meni nasprotno, mora potrebo argumentirati, določilo pa dopolniti s poimenovanjem zbirk, ki se povezujejo in osebnih podatkov, ki se pridobivajo na takšen način. Za dodatna pojasnila o razliki med povezovanjem zbirk in pridobivanjem osebnih podatkov smo vam na voljo⁶.

K 15. členu predloga ZPDZC-1

V osmem odstavku je določeno, da ima vsak nadzorni organ iz tega zakona *pravico od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije pridobiti podatke o vključitvi zavarovanih oseb v obvezno zdravstveno zavarovanje, ki jih potrebuje za izvajanje nadzora nad delom in zaposlovanjem na črno.*

Pooblaščenec ponovno poudarja, da je takšno normiranje glede na upravičenja, ki jih imajo pri vodenju nadzornih postopkov organi po ZIN in področnih zakonih, nepotrebno. Hkrati ustvarja dvom v možnost nadzornega organa, da za potrebe vodenja postopkov po tem zakonu zahteva od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije še katere druge podatke, ki bi se morda v postopku izkazali za potrebne (poleg podatkov o vključitvi zavarovanih oseb v obvezno zdravstveno zavarovanje). Pooblaščenec predlaga, da razmislite o smiselnosti takšnega zakonskega urejanja.

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

⁶ Z osnovno razliko med povezovanjem zbirk in pridobivanjem/posredovanjem osebnih podatkov iz zbirk se lahko seznanite na spletni strani Pooblaščenca, na povezavi: <https://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/register-zbirk/povezava-zbirk-osebnih-podatkov/>